

การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการประกอบสร้างความหมาย ในรูปลักษณ์ “รางวัล”¹

วิวัน สุขเจริญ เกษแก้ว² และทิชัมพร เอี่ยมเมระไร³

บทคัดย่อ

รางวัลเป็นสื่อทางวัฒนธรรมที่ถูกประกอบสร้างความหมายจากอดีตสู่ปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 5 ยุค ได้แก่ (1) ยุคจารีต: การรำโทน เป็นรากฐานของการก่อรูปรางวัล โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงก่อนประวัติศาสตร์ เป็นการสื่อสารไปยังเทพเจ้าและมีการเลือกคู่แบบดึกดำบรรพ์ ช่วงต่อมาเป็นการรำโทนตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ไปจนถึงช่วงสงครามตอนต้น เป็นการละเล่นของชาวบ้านและเป็นเวทีเลือกคู่ตัวของบรรดาหนุ่มสาวชาวบ้าน ความหมายในยุคนี้จึงเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ส่วนรูปลักษณ์มีลักษณะเป็นตัวบทเปิด (2) ยุค “วัฒนธรรม”: การปฏิรูปวัฒนธรรม เป็นการปฏิรูปและสร้างมาตรฐานแห่งการรางวัล ด้วยอำนาจรัฐในการกำหนดและควบคุมวัฒนธรรม ความหมายจึงเป็นเรื่องการสร้างชาติและการปลุกใจ ส่วนรูปลักษณ์มีลักษณะที่ค่อนข้างปิด อยู่ภายใต้โครงสร้างที่รัฐกำหนด (3) ยุคการพัฒนารางวัลเชิงประยุกต์ เป็นการพัฒนา/การเปลี่ยนแปลง/การผสมผสาน โดยเผยให้เห็นอำนาจของกลุ่มคนทั้งชนชั้นกลางและชนชั้นล่าง ที่เข้ามาต่อรอง/ปรับประสานรูปแบบของรัฐ รูปลักษณ์จึงเป็นแบบกึ่งเปิดกึ่งปิด โดยมีทั้งส่วนที่รัฐกำหนดและส่วนที่เป็นอิสระ ความหมายจึงเป็นการปรับประยุกต์ความเป็นสากลร่วมกับความเป็นท้องถิ่น (4) ยุครางอาชีพ เป็นยุคที่สื่อความหมายถึงธุรกิจบันเทิง/ศิลปะเพื่อการค้า/การสื่อสารเชิงพาณิชย์ โดย

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.

³ อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาניתเทศศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ผู้ที่มีอำนาจในการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมคือ ประชาชน ภาคเอกชน และนายทุน ดังนั้นรูปลักษณะจึงมีลักษณะตัวบทเปิด แต่อยู่ภายใต้กรอบที่รัฐสามารถเข้ามาควบคุมดูแลได้ (5) ยุคฟื้นฟู: การรื้อฟื้นย้อนยุค เป็นยุคที่สื่อความหมายถึงการโหยหาอดีต เนื่องจากเป็นการหวนกลับมาของรางวัลอาชีพ และนำไปสู่การผลิตซ้ำรางวัลย้อนยุคเชิงสุขภาพ ที่ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต และผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ด้วยการกำหนดรูปแบบ หรือนิยามความหมายของรางวัลย้อนยุคขึ้นมาเองได้ รูปลักษณะจึงมีลักษณะเป็นตัวบทเปิด และมีหลากหลายรูปแบบ อันแสดงให้เห็นถึงการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดและศักยภาพในการปรับตัวที่สามารถก้าวข้ามผ่านมิติของเวลามาถึงปัจจุบันได้

Abstract

Ramwong is a cultural communication which indicates a construction of meaning of the morphology from the past to present. It can be categorized into 5 eras.

First, in the Traditional Era (Jaarede), "Ram Tone" was the basis of the formation for "Ramwong"; however, this era was divided into 2 periods for the pre-historic period about the dance for sending the message to gods by facilitating the ancient soul mate selection. The latter occurred before World War II and continued all the way to the early stages of the war when Ram Tone became a traditional game which could be the mating stage for young males and females. This period showed the way of life and the morphology was in the open text.

Second, in the Cultural Era (Wattanatum), it started during the cultural revolution and created the new norms of Ramwong because the State's authority sets up and control the national culture in order to build up the nation and stimulation. Thus, the quite close morphology happened and the text was not open under government specified structures.

Next, the Development of Applied Ramwong Era, the development, changes, and articulation expressed the power of the middle and lower class people so as to negotiate and modify the State's authority. The semi-open morphology was hybridized by the state's control and community's pattern; moreover, the construction of meaning was applied for both international and local.

Then, in the Professional Ramwong Era, it represented in the entertainment business, commercial arts, and commercial communications by the power people such as private sectors, or investors to reproduce cultures beneficially so the morphology is in the definitely open text within the state's control condition.

Lastly, in the Restoration Era, the traditional Ramwong, the means of nostalgia, needed to be restores since the professional Ramwong became prospered and reproduced in terms of the health purpose. All of people can participate in the cultural production and reproduction process by specifying the format or definitions for traditional Ramwong. The morphology of the era developed the widely open text and varieties. It can reveal the reproduction for inheriting the adaptation efficiency to overcome the dimension of time to the present.

คำสำคัญ: รำวง รูปลักษณะ การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม การประกอบสร้าง
ความหมาย

1. บทนำและความเป็นมา

ประเทศไทยเป็นดินแดนที่มั่งคั่งด้วยมรดกทางวัฒนธรรม ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านภาษา วรรณคดี งานหัตถกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี คติความเชื่อทางศาสนา รวมไปถึงวัฒนธรรมทางสุนทรียะ ทั้งทัศนศิลป์ ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรม และบรรดาศิลปะการแสดง